

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

MEVLEVİ SEMA TÖRENİ

eptisa
mühendislik

Mevlevî Semâ Töreni, Allah'a ulaşma yolunun derecelerini sembolize eden, içinde dini öge ve temalar barındıran ve bu haliyle ayrıntılı kural ve niteliklere sahip tasavvufî bir törendir. Mevlevîliğe özel bu seremoni, Mevlâna Celaleddin-i Rumî zamanında belli bir kurala bağlı kalmaksızın yapılırken Sultan Veled ve Ulu Arif Çelebi zamanından başlayarak disiplinli bir şekilde icra edilmiştir. Bu kurallar, Pir Adil Çelebi zamanına kadar geliştirilmiş ve son şeklini alarak günümüze kadar gelmiştir.

Tören, birbiriyle bütünlük içinde farklı tasavvufî anlamlar içeren naat, ney taksimi, peşrev, Devr-i Veledî ve dört selâm bölümünden oluşmaktadır. Semâ Töreni, Mevlevîlik kültürünün doğru olarak aktarılabilceği mekânlarda gelenekten gelen Mevlevî müziği ile icra edilir. İtri'nin rast makamında bestelediği 17. yüzyılın sonundan itibaren çalınmakta olan naat-ı şerif ile törene başlanır. Pir Adil Çelebi gibi bestekârlar tarafından bestelenmiş ilahiler, müzik eğitimi almış koro tarafından okunur. Ney, kudüm ve ud gibi enstrümanlar, koroya eşlik eder. Mevlâna'nın Farsça yazılmış eserleri, tören süresince mutrib heyeti (ses ve saz topluluğu) tarafından icra edilen bestelerin temel kaynağıdır.

Törene, Hz. Muhammed'i öven naat-ı şerifin okunmasıyla başlanır. Naat-ı şerifin okunmasından sonra ney taksimine geçilir. Ney taksiminin bitiminde semâzenler, semâzenbaşının işaret ettiği yere geçip semâyâ başlarlar. Bundan sonra başlayan Devr-i Veledî ölümden sonra dirilmeyi betimler. Hırkası kabri; sikkesi mezar taşı olan

semâzen, otururken ölmüş sayılır. Devr-i Veledî'den sonra başlayan ayinde semâzenler usulünce hırkalarını çıkarır, dünyevi işlerinden soyunurlar.

Semâ törenlerinde selam bölümü dört kısımdan oluşmaktadır: 1. Selâm, insanın kulluğunu idrak etmesini; 2. Selâm, Allah'ın kudreti karşısında hayranlık duyulmasını; 3. Selâm, kudret karşısında duyulan hayranlığın aşka dönüşmesini; 4. Selâm, insanın kulluğa dönüşünü anlatır.

Gökler âleminin bir sembolü olarak Mevlevî Semâ'sında semâzenler dönerken, semâzenbaşı aralarında gezinir ve semâzenlerin birbirlerine olan mesafesinin korunmasını sağlar. Post-nişîn olarak adlandırılan ve töreni yöneten kişi ise kırmızı postun ucunda ayakta durarak dualar okur. Semâ yapılan yer yuvarlak olmasından dolayı dünyaya, Post-nişîn güneşe, semâzenbaşı aya ve semâzenler de gezegenlere benzetilerek semânın güneş sistemini sembolize ettiği varsayılır.

İcra edilmesi özen ve dikkat gerektiren bu tören, başından sonuna kadar birçok aşamada mistik anlamda semboller taşır. Semâ esnasında dönmek tüm mekân ve yönlerde Allah'ı seyretmeyi temsil eder. Ayak vurmak, nefsin sınırsız ve doyumsuz isteklerini ayaklar altına alıp ezmek ve onunla mücadele edip nefsi mağlup etmektir. Kollarını yana açmak, en mükemmel'e yönelik bir acziyettir. Semâda sağ elin yukarı, sol elin ise aşağı doğru kollar açık bir hale gelmesi, sağ elle Tanrı'dan feyiz alıp O'ndan başkasına yüz çevirmek ve sol elle bu feyzin dağıtılması anlamına gelmektedir.

Öğrenciler AB'yi Öğreniyor:
Ortak Değerler, Temel Haklar ve Politikalar
Teknik Destek Projesi

Millî Eğitim Bakanlığı

Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü

AB ve Projeler Koordinasyon Daire Başkanlığı

MEB Beşevler Kampüsü C/Blok 3. Kat, Beşevler Ankara

t. +90 (312) 413 18 16

[f /AByiOgren/](#) [t /abyiogren](#) [@ /abyiogren/](#) [yt /AB'yi Öğren](#)